

Ny kompetens genom läroavtal

Erfarenheter och behov hos EK:s medlemsföretag

Finlands Näringsliv

Ny kompetens genom läroavtal

Erfarenheter och behov hos EK:s medlemsföretag

Yrkesutbildningen i Finland förnyas

ETT VIKTIGT PÅGÅENDE spetsprojekt för Finlands regering är reformen av yrkesutbildningen. Målet är att förnya processerna för samt styrningen och finansieringen av yrkesutbildningen. Läroavtal utgör en del av den förnyade yrkesutbildningen.

Reformen bör utgå från företagets kompetensbehov, eftersom detta stöder företagets tillväxt och konkurrenskraft. Näringslivet behöver ny kompetens, eftersom bland annat globaliseringen och digitaliseringen förändrar yrken och arbetsrutiner. Kompetensen bör uppdateras och kompletteras. Allt fler skolor också om sig under karriären. Läroavtal är ett viktigt sätt genom vilka man kan öka företagets kompetenskapital.

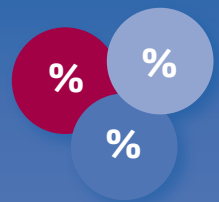
Lagstiftningen och finansieringsmodellen avseende den nya yrkesutbildningen borde träda i kraft i början av 2018.

VAD ÄR LÄROAVTALSUTBILDNING?

- Läroavtal baserar sig på ett arbetsavtal för viss tid mellan arbetsgivaren och en 15 år gammal studerande.
- Största delen av studierna sker i praktiska arbetsuppgifter som kompletteras av teoretiska studier vid en yrkesläroanstalt.
- På arbetsplatsen utses en personlig arbetsplatsutbildare, som introducerar och handleder studeranden under läroavtalstiden och bedömer hur studierna framskrider.
- Studerandena får lön enligt kollektivavtal.
- Genom läroavtal kan man avlägga yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen.
- Under de teoretiska studierna får studerandena studiesociala förmåner om arbetsgivaren inte betalar lön för denna tid.
- Den teoretiska utbildningen i anslutning till läroavtal är avgiftsfri.
- Arbetsgivaren erhåller utbildningsersättning för kostnader orsakade av handledning i inläring i arbete. Dessutom kan arbets- och näringsbyrån bevilja lönesubvention för läroavtalsutbildning av en arbetslös person.

TRE NIVÅER AV KOMPETENS- BASERADE KVALIFIKATIONER

- Yrkesexamen innebär att man kan utföra arbetsuppgifter i branschen.
- Yrkesinriktad grundexamen innebär att man kan utföra arbetsuppgifter som krävs av skickliga arbetstagare i branschen.
- Specialyrkesexamen innebär att personen kan utföra de mest krävande arbetsuppgifterna i branschen.
- Specialistkompetens innebär att personen kan utföra de mest krävande arbetsuppgifterna i branschen.

50%

Läroavtal har inte ingåtts
2014–2015

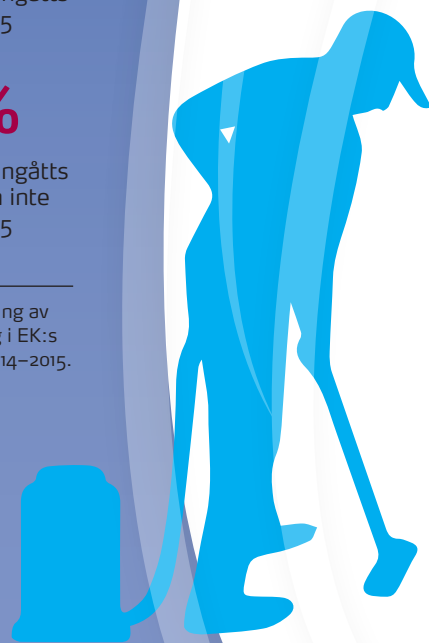
23%

Läroavtal har ingåtts
tidigare men inte
2014–2015

10%

Läroavtal har ingåtts
tidigare men inte
2014–2015

FIGUR 1. Användning av läroavtalsutbildning i EK:s medlemsföretag 2014–2015.

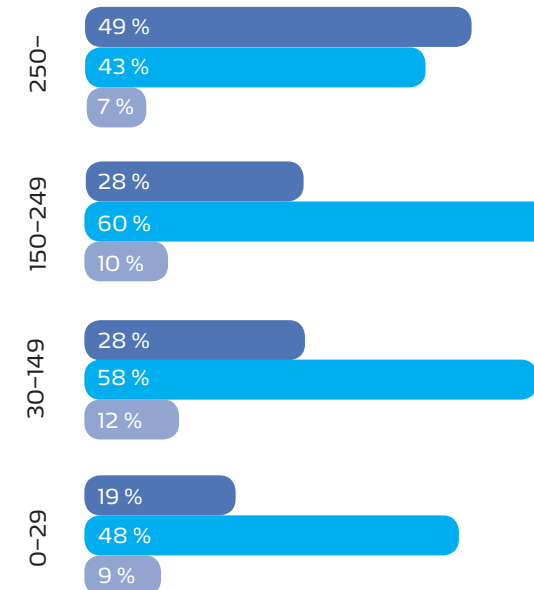

Användning av läroavtalsutbildning i EK:s medlemsföretag

NÄSTAN VART FJÄRDE medlemsföretag i EK slöt nya läroavtal 2014–2015. De flesta läroavtalen slöts i stora företag med över 250 anställda. Läroavtal användes mest inom fastighetsservice samt social- och hälsovård. Vart tionde medlemsföretag inom EK hade använt läroavtalsutbildning tidigare men inte åren 2014–2015. Hälften av företagen meddelade att de inte hade erfarenhet av läroavtalsutbildning.

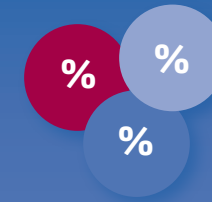
VAR FJÄRDE NY läroavtalsstuderande i EK:s medlemsföretag 2014–2015 rekryterades utanför företaget. Var fjärde ny studerande var under 25 år. Inom pappersindustrin och trafiken var cirka två tredjedelar av studerandena under 25 år. Inom dessa branscher förbereder man sig särskilt på kommande pensioneringar med hjälp av läroavtalsutbildning.

Sammanlagt 44 procent av de läroavtal som ingicks 2014–2015 siktade på yrkesinriktad grundexamen, medan 47 procent siktade på yrkesexamen och 25 procent på specialyrkesexamen.

- Läroavtal har ingåtts tidigare men inte 2014–2015
- Läroavtal har ingåtts 2014–2015
- Läroavtal har inte ingåtts 2014–2015

FIGUR 2. Användning av läroavtal i EK:s medlemsföretag enligt personalstorlek 2014–2015.

47%

Yrkesexamen

44%

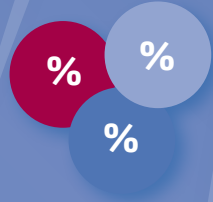
Yrkesinriktad grundexamen

25%

Specialyrkesexamen

FIGUR 3. Typer av läroavtalsexamen i EK:s medlemsföretag 2014–2015.

49%

Utveckling av
företagets personal

27%

Rekrytering
och utbildning av
nya medarbetare

14%

Engagering och
motivering av personalen

10%

Läroavtals
kostnadseffektivitet

FIGUR 4. De viktigaste orsakerna till användning av läroavtal i EK:s medlemsföretag.

Den viktigaste orsaken till användning av läroavtalsutbildning

UTVECKLING AV FÖRETAGETS PERSONAL

Den viktigaste orsaken till användning av läroavtalsutbildning är utveckling av den befintliga personalens yrkeskompetens. Företagen utbildar sin personal genom läroavtal när medarbetare saknar yrkesutbildning, arbetsuppgifterna förändras eller när medarbetare övergår till nya arbetsuppgifter. Läroavtal används också för att utveckla special- och multikompetens inom företaget.

REKRYTERING OCH UTBILDNING AV NYA MEDARBETARE

Läroavtalsutbildning är en viktig rekryteringskanal för företagen då det inte finns personer med lämplig utbildning på arbetsmarknaden. Nya medarbetare utbildas efter företagets behov, och man säkerställer en tillräcklig kompetens samt introducerar medarbetaren i företagets operativa kultur och rutiner.

ENGAGERING OCH MOTIVERING AV PERSONALEN

Engagering och motivering av personalen är viktiga orsaker till användning av läroavtalsutbildning. Företagen vill uppmuntra medarbetarna att utveckla sin yrkeskompetens och stödja medarbetarnas karriärmöjligheter. Att erbjuda utvecklingsmöjligheter är en central faktor som engagerar medarbetarna i arbetet, företaget och dess mål.

LÄROAVTALS KOSTNADSEFFEKTIVITET

Läroavtalsutbildning anses vara kostnadseffektiv. Största delen av studierna går ut på praktiska arbetsuppgifter i företaget, vilket innebär att studerandenas arbetsinsatser är tillgängliga för företaget under läroavtalet. Företagen anser också att det är viktigt att läroavtalsutbildning är ekonomiskt subventionerad. Utbildningsersättningen för arbetsgivare förbättrar i synnerhet små och medelstora företags möjligheter att anordna utbildning som utvecklar medarbetarnas yrkeskompetens.

ÅLDER	2010	2011	2012	2013	2014
15-19	1953	1882	1874	2007	2027
20-24	8 004	7 951	8 205	8 208	8 164
25-29	9 414	9 021	8 799	8 203	7 978
30-34	8 763	8 378	8 256	7 721	7 525
35-39	7 956	7 600	7 546	6 919	6 777
40-44	8 447	7 632	7 108	6 225	5 894
45-49	7 456	7 028	6 684	5 894	5 362
50-54	5 091	4 815	4 605	4 120	3 992
55-59	2 121	2 119	2 082	1 829	1 831
60 och över	356	292	275	220	240

FIGUR 5. Studerande inom yrkesinriktad läroavtalsutbildning som leder till examen i Finland 2010-2014. Källa: Utbildningsstyrelsen, Vipunen.

De största hindren för användning av läroavtal

TIDS- OCH RESURSBRIST

Tids- och resursbrist är de vanligaste hindren för användning av läroavtal. Företagen upplever att administrationen av läroavtal är byråkratisk och arbetsdryg och att det inte finns tid att sätta sig in i läroavtal. I synnerhet i början av studierna behöver studerande en hel del stöd och handledning av arbetsplatsutbildaren. Att anordna tillräckliga och adekvata handledningsresurser är en utmaning speciellt i små och medelstora företag.

LAGSTIFTNINGSMÄSSIGA OCH ANDRA HINDER FÖR EN ÖKAD ANVÄNDNING AV LÄROAVTAL

I arbetsavtalslagen finns många begränsningar och hinder för användning av läroavtal. De anknyter till skyldigheten att erbjuda deltidsanställda extra arbete, återanställande av arbetstagare som sagts upp på grund av produktionsorsaker och ekonomiska orsaker samt skyldigheten att omplacera permitterade arbetstagare.

REKRYTERINGSPROBLEM

Företagens rekryteringsproblem begränsar användningen av läroavtal. Dessa problem beror på flera omständigheter. Sökandens kompetens och personliga egenskaper motsvarar inte företagets behov. Det förekommer också situationer där ingen söker läroavtalsutbildning. Detta kan bland annat bero på att företaget inte är känt eller är beläget på en avlägsen ort.

OLÄMPLIGHET FÖR FÖRETAGETS BEHOV

Läroavtal kan inte tillämpas i alla företag eller branscher. Arbetsuppgifterna kan ställa sådana krav att endast erfarna proffs kan sköta dem. Läroavtal fungerar inte i allmänhet heller när arbetet är krävande sakkunnigarbete och medarbetarna förutsätts ha högskoleexamen.

SYNPOINT	Av nästan eller helt av samma åsikt	Varken av samma eller annan åsikt	Av nästan eller helt av annan åsikt
Möjligheten att avlägga en examensdel genom läroavtal (kortvarig) skulle öka användningen av läroavtal	48 %	30 %	21 %
Läroavtal är ett bra sätt att uppdatera företagets kompetens	48 %	28 %	24 %
Läroavtal är ett bra sätt att rekrytera nya medarbetare	47 %	28 %	25 %
Läroavtalsstuderandena engagerar sig i hög grad i utvecklingen av yrkeskompetensen	45 %	45 %	10 %
Företaget har tillräckliga resurser för handledning av läroavtalsstuderande	43 %	21 %	36 %
Samhällets subventioner sänker tröskeln för tillämpning av läroavtal	42 %	39 %	18 %
Lönenivån för läroavtalsstuderande är lämplig	38 %	47 %	15 %
Läroanstalten ger företaget aktivt stöd under läroavtalet	37 %	51 %	13 %
Läroavtal är en utmärkt utbildningsform för under 20 år gamla personer	37 %	25 %	38 %
Administrationen av läroavtal är måttlig	32 %	42 %	26 %

FIGUR 6. Synpunkter på läroavtal av EK:s medlemsföretag.

Finlands Näringsliv rf.

Södra Kajen 10, 00130 Helsingfors Finland
PB 30, 00131 Helsingfors
Telefon: +358 9 42020
E-post: ek@ek.fi

Layout: I-print | plus

EK 2016